

СОЛВИТ

ЗАЩИТА НА ВАШИТЕ ПРАВА

София, 2011 г.

Информационната брошура „СОЛВИТ - защита на Вашите права“ е издадена за първи път през 2009 г. по проект „Усъвършенстване на координацията за изпълнение на задълженията, произтичащи от членството на Република България в ЕС“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Настоящото второ, преработено и допълнено издание е подгответо от дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет с финансовата подкрепа на Министерския съвет и Комуникационната стратегия на Република България за 2011 г. Изданието е минало специалната редакция на Борислав Димитров.

Илюстрациите, използвани в брошурата, са предоставени от Европейската комисия.

СОЛВИТ

ЗАЩИТА НА ВАШИТЕ ПРАВА

София, 2011 г.

Kакво ще намерите в брошурата?

От авторите	3
Накрамко	4
За СОЛВИТ	4
За българския СОЛВИТ център	5
За екана	5
За работата му	5
За презграниците проблеми	7
За защитата на личните данни	8
Области на действие на българския СОЛВИТ център	9
Признаване на професионални квалификации	9
Достъп до образование	12
Права в областта на заетостта	14
Права в областта на социалната сигурност	16
Регистрация на превозни средства и признаване на шофьорски книжки	19
Право на установяване и предоставяне на услуги	21
Пазарен достъп на стоки	23
Данъчно облагане	25
Свободно движение на капитали	27

От авторите

Твърди се, че, когато Жан Моне, бащата на европейската интеграция, погледнал своята кариера и създаването на Европейските общини, възкликнал: „Ако можеше да започна отначало, бих започнал с култура“. Това, разбира се, е невярно, защото той знал много добре, че в този случай неговата идея би била обречена на неуспех. Европейската интеграция е трябвало да започне с икономиката, в която са отчетени и най-големите постижения на Европейския съюз като цяло.

Свободата да пътуваш, да учиш, да работиш и да живееш на територията на общо пространство, изградено между държави-членки, е реалното измерение на европейската интеграция. Вътрешният пазар на Европейския съюз няма осезаем характер, но той е неизменна част от живота на граждани и предприятията, помагайки им да реализират смелите си мечти и да се убеждават ежедневно, че той е там заради тях.

С присъединяването на България към Европейския съюз българските граждани и предприятия получиха права, равни на тези на останалите граждани на Съюза, позволяващи им да се движат свободно и да се установяват в рамките на единна територия, изградена между държавите-членки. Правата носят задължения и отговорност за администрациите на държавите-членки да третират всички граждани на ЕС без дискриминация, въвеждайки хармонизирани правила.

Вече пет години България е част от уникален механизъм за разрешаване на презгранични проблеми, възникнали пред граждани и предприятията в резултат на неправилно прилагане на законосъдителството на Европейския съюз в областта на вътрешния пазар. За това време ние помогнахме на много студенти да получат достъп до образование в ЕС, на млади хора да бъде призната професионалната им квалификация, на пенсионери да посрещнат старините си, на предприятията да търсят нови възможности и пазари. Всичките истории с щастлив край, в които участвахме и разказахме през годините, не биха били възможни, ако нямахме съдействието на нашите приятели и колеги от различните звена на администрацията, които помогнаха те да се случат.

Второто издание на брошура „СОЛВИТ - защита на Вашите права“ Ви представя накратко историята и пътя, изминат от националния СОЛВИТ център като част от голямото СОЛВИТ семейство, и Ви приканва да съпреживеете отново някои от най-успешните ни истории с щастлив край. Разкажете тези истории на Вашите приятели и близки, за да знаят и използват услугите на мрежата СОЛВИТ. За да може и през следващите години да работим усърдно за постигане на напълно хармонизирани правила в целия вътрешен пазар на Европейския съюз. За нас и нашите деца. За общото европейско бъдеще.

Весела Кирова
член на екипа на
българския СОЛВИТ център

Христиана Грозданова
СОЛВИТ посланик на добра воля

Накратко

За СОЛВИТ

Практическата реализация на идеята за вътрешен пазар е възможността всеки гражданин и предприятие на държава-членка на Европейския съюз да се движи свободно на територията на целия Съюз, който функционира като един. Различното тълкуване на разпоредбите на правото на Съюза и различните

административни практики пречат на пълното реализиране на тази идея. Създадена през 2002 г., мрежата за разрешаване на проблеми в Европейския съюз СОЛВИТ възниква като помошно средство, което да облекчи гражданите/предприятията при осъществяването на презгранична дейност.

Основна задача на мрежата СОЛВИТ е разрешаване на презгранични проблеми, които са възникнали пред гражданите/предприятията на една държава-членка в резултат на неправилно прилагане на правилата на вътрешния пазар от националните администрации на друга държава-членка на Европейския съюз.

Във всяка държава-членка на Европейския съюз има по един **координационен център** на национално ниво, който е отговорен за разрешаването на проблемите в сътрудничество с друг координационен център. Координационни центрове има и в Норвегия, И-

ландия и Лихтенщайн, които по Споразумението за Европейско икономическо пространство също прилагат правилата на ЕС в областта на вътрешния пазар. В Съюз на 27 държави-членки броят на СОЛВИТ центровете е 30.

Правна рамка

През 2002 г. в Съобщението на Европейската комисия до Съвета, Европейския парламент, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите относно ефективното разрешаване на проблемите във вътрешния пазар, се предлага създаване на нова мрежа, наречена СОЛВИТ. Новата мрежа следва да разполага с обща база-данни и да прилага общоприети принципи на работа при разрешаването на казусите. Една от задачите на мрежата е да работи за преодоляването на трудностите във функционирането на вътрешния пазар.

В допълнение към Съобщението Европейската комисия приема Препоръка относно принципите за използване на СОЛВИТ, в която се определя обхватът на дейност, процедурите за разглеждане и разрешаване на случаите, както и препоръчителните срокове за работа. И в двата документа се поставя акцент върху неформалното решаване на казусите, основано на взаимно сътрудничество.

За българския СОЛВИТ център

Координационните центрове са част от държавната администрация на съответната държава-членка и в по-голямата си част са разположени в дирекции или отдели, участващи в координацията по европейските въпроси и поддържащи постоянна връзка с останалите административни звена, което способства за разрешаването на случаите. Българският СОЛВИТ център е създаден в дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет с присъединяването на страната към Европейския съюз. Дирекцията изпълнява важни функции в координирането на работата на всички министерства при изготвянето и съгласуването на националните позиции за участие в процеса на вземане на решения в Европейския съюз, следене за степента на въвеждане в националното законодателство на актовете на ЕС, както и координацията при изпълнението на задълженията на България като държава-членка на ЕС.

Намрупването на знания и опит в дирекцията по въпросите на европейското и националното законодателство в съчетание с възможността за осъществяване на координация и комуникация с различните административни звена в България е причина за установяването на центъра на това място от администрацията, което показва помага за улесняване на работата по СОЛВИТ случаите.

За експерти

Служителите в българския СОЛВИТ център са експерти, които съвместяват работата си по координацията на подготовката на българските позиции за участието на България в процеса на приемане на законодателството на ЕС и неговото въвеждане в България със задълженията си като част от мрежата СОЛВИТ.

Работата по всеки отделен СОЛВИТ случай се състои в обработка на полученото запитване и поддържане на кореспонденция с жалбоподателя, извършване на анализ на действащото европейско и българско законодателство, разрешаване на случая и, не на последно място, в популяризиране на съ-

ществуването на мрежата СОЛВИТ в България. В своята ежедневна работа експертите са показвали, че спазват Общите стандарти за качество на мрежата СОЛВИТ:

- ▶ да осигуряват качествено обслужване на граждани и фирмите, които подават жалби;
- ▶ да предоставят висококачествени услуги и да изпълняват коректно задълженията си спрямо останалите СОЛВИТ центрове и Комисията;
- ▶ да отдават необходимото внимание за разрешаването на всеки отделен СОЛВИТ случай независимо от нарастващия обем запитвания.

За работата му

Успешното разрешаване на един проблем изисква активната работа на два СОЛВИТ центъра, наричани „местен“ и „водещ“ координационен център. Българският СОЛВИТ център може да бъде местен или водещ център в зависимост от националността на жалбоподателя, постоянно пребиваване, мястото на възникване на проблема и неговите конкретни задължения:

- ▶ Когато е в ролята на **местен център** (центърът, който получава жалбата), той трябва да събере цялата информация по случая, да установи дали възникналият проблем е от компетенцията на мрежата и дали не може да бъде разрешен посредством други средства (от особено значение тук е да бъде проверено доколко, например, правни процедури пред съдебните инстанции биха били по-подходящи).

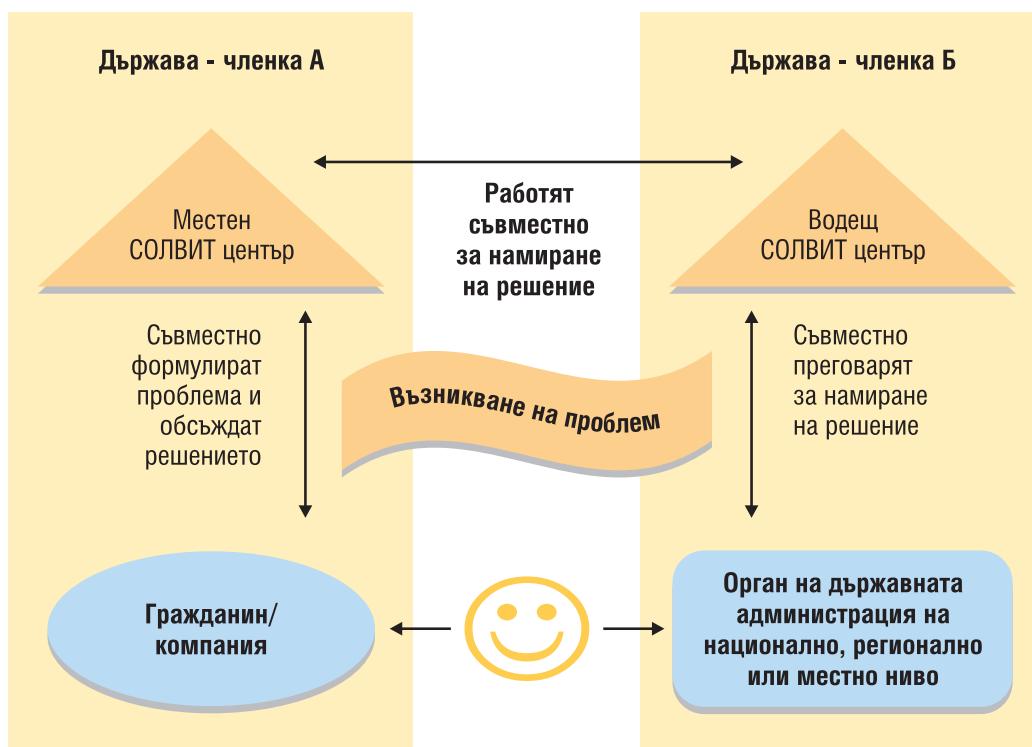
Ако българският СОЛВИТ център прецени, че предоставеният случай е от компетенцията на СОЛВИТ, той го вписва в електронната база-данни на мрежата и до неговото приключване поддържа контакт с лицето/ фирмата, подало жалбата.

- ▶ Когато е в ролята на **водещ център** (центърът, който следва да разреши проблема), той трябва в рамките на една седмица да потвърди (или отхвърли) приемането на случая. Веднъж поел случая, СОЛВИТ центърът разполага с 10 календарни седмици

за неговото разрешаване. Този срок може да бъде удължен с още четири седмици, само ако се прецени, че в рамките на този срок може да бъде намерено приемливо за всички страни решение.

В случаите, когато българският СОЛВИТ център е водещ, той осигурява връзката с административния орган на местно, регионално или национално ниво, в зависимост от

това къде е възникнал проблемът. Освен това, той е длъжен да уведомява своеевременно местния център за постигнатия напредък при разрешаването му. Предложените решения трябва да бъдат в пълно съответствие със законодателството на ЕС, като Европейската комисия си запазва правото да предприеме действия срещу държавите-членки, когато прецени, че това изискване не е спазено (графика 1).

Графика 1. Начин на работа на мрежата СОЛВИТ

На практика, ако български гражданин/предприятие срещне проблем в държава-членка на ЕС или Европейското икономическо пространство (ЕИП), свързан с неправилно прилагане на законодателството на

ЕС от страна на местната администрация, той следва да се обърне за съдействие към СОЛВИТ - България, а не към СОЛВИТ - центъра на държавата, където е възникнал проблемът.

За съжаление е възможно българският СОЛВИТ център да отхвърли и да не разгледа даден случай. Това се отнася и до всички СОЛВИТ центрове, когато се установи, че проблемът е възникнал в резултат на неправилно прилагане на национално законодателство, а не на правилата на Европейския съюз в областта на вътрешния пазар.

Ако гражданин/предприятие на друга държава-членка на ЕС или ЕИП срещне проблем в България, той трябва да се обърне към СОЛВИТ центъра в страната си по произход („местния“ СОЛВИТ център), който ще установи контакти с българския СОЛВИТ център.

В описания случай българският СОЛВИТ център ще бъде в ролята на „водещ“ и ще работи за намиране на разрешение на казуса в сътрудничество с органите на държавната администрация в България.

Когато се прецени, че един проблем може да бъде разрешен посредством приемането на определени законодателни промени, българският СОЛВИТ център може да се опита да помогне за решаване на проблема чрез промяна на законодателството. Това е структурен проблем, а случаят се регистрира в базата данни като СОЛВИТ Плюс (СОЛВИТ+).

Често за решаването на СОЛВИТ+ случаите е необходимо промяна на националното законодателство или на утвърдена административна практика, което отнема повече време от стандартно определените срокове. Тези случаи обаче са с най-голяма ефективност в дългосрочен план, тъй като решават не само индивидуалния проблем, а всички подобни случаи, които биха могли за възникнат занапред.

За почти петгодишното си съществуване българският СОЛВИТ център участва при разрешаването на няколко СОЛВИТ+ случая, което доведе до приемане на изменения в Закона за движението по пътищата, Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, до издаване на Указания от министъра на труда и социалната политика във връзка със сумирането на осигурителни периоди, придобити при работа в институциите на ЕС, и гр.

За презграничните проблеми

Даден случай може да бъде разгледан в рамките на мрежата СОЛВИТ, ако отговаря на определени критерии. За да може мрежата СОЛВИТ да се заеме с решаването му, всички критерии трябва да са изпълнени едновременно.

На първо място, за да е налице СОЛВИТ случай, е необходимо да има **две спорещи страни**, като едната твърди, че притежава определено право, а другата отрича съществуването на това право или създава трудности за неговото упражняване. Мрежата СОЛВИТ не цели да предоставя обща информация на граждани и фирмите относно техните права. Търсенето на информация и запитванията относно европейското законодателство не представляват СОЛВИТ случаи и попадат извън мандата на мрежата. За тази цел са създадени други мрежи и служби, като например Европа Директно, Вашата Европа - Съвети и гр.

Второ, едната спореща страна трябва да е гражданин, юридическо лице, търговец или друг частноправен субект, а другата страна следва да е орган на **държавната администрация** или друга институция, назована с публични функции, в друга държава-членка. СОЛВИТ не може да разрешава случаи между двама частноправни субекти, тъй като е част от държавната администрация и не притежава средства за въздействие в частноправната сфера. Поради това, извън мандата на СОЛВИТ остават такива области, като например спорове при разводи с международен елемент, международните осиновявания, международните покупки на стоки, международното наследяване и много други, гори и отношенията да са между субекти от държави-членки на Европейския съюз.

На трето място, правото, което е предмет на спора, трябва да е уредено от **законодателството на Европейския съюз** в областта на вътрешния пазар. Това означава, че към него трябва да са приложими правилата относно някоя от четирите свободи на вътрешния пазар - свободно движение на стоки, хора, услуги или капитал. Мрежата СОЛВИТ не може да се намесва в спорове относно права, за които е приложимо единствено националното законодателство на определена държава-членка, както и при наказателно-правни случаи. Трябва да е налице т. нар. „презграничен елемент“, който обуславя прилагането на правото на Европейския съюз към гаденото отношение.

На последно място, за да бъде разгледан в рамките на мрежата СОЛВИТ, правният спор трябва да **не е отнесен за решаване към съдебен орган**. Това е така, тъй като мрежата СОЛВИТ представя неформален извънсъдебен способ за разрешаване на спорове и нейните решения и становища нямат обвързващо действие и по никакъв начин не могат да повлият на произнесените съдебни решения.

За защитата на личните данни

Решаването на даден случай от българския СОЛВИТ център изисква активното използване на електронната база данни на мрежата СОЛВИТ, достъпна за всички центрове. Ако гражданин/фирма иска да отнесе даден случай до СОЛВИТ България, той трябва да предостави цялата необходима информация, включително своето име и координати.

Предоставената информация се въвежда в СОЛВИТ базата данни от българския СОЛВИТ център, което на практика означава, че достъп до нея имат всички потребители на системата. Независимо че техният достъп е ограничен, т.е. те могат да четат, но не и да редактират информацията, съществуват стриктни правила за работа с тази информация.

Три групи служители имат достъп до личната информация, намираща се в СОЛВИТ база данни:

- ▶ експертите от българския СОЛВИТ център и СОЛВИТ центъра, които също е ангажиран с работа по случая, както и експертите в Европейската комисия;
- ▶ служителите от държавната администрация (работещи извън мрежата СОЛВИТ), за които е постъпило оплакването, като тези лица нямат право на пряк достъп до базата данни;
- ▶ лицата, отговарящи за техническата поддръжка на базата данни в Комисията (и то само в случаите, когато възникнат проблеми с базата данни).

Информацията се съхранява в базата данни три години след приключване на работата по даден случай, преди да бъде заличена. След изтичане на определения срок, личните данни се изтриват, а общата информация се пази само за статистически цели. Приграждащите документи, които е възможно да съдържат лични данни, се съхраняват толкова, колкото е необходимо за разрешаването на структурни проблеми във функционирането на вътрешния пазар на ЕС, освен ако съответните лица изрично изразят нежелание за използването на данните с подобна цел. В такъв случай приграждащите документи също се изтриват от базата данни три години след приключване на случая.

За петте години от съществуването си българският СОЛВИТ център работи по над 600 СОЛВИТ случая и обработи около 350 други запитвания. Ние помагахме за решаване на проблеми предимно в областта на признаване на професионални квалификации, социална сигурност, права на пребиваване, регистрация на моторни превозни средства и признаване на шофьорски книжки. Това не изчерпва диапазона от презгранични проблеми, които могат да възникнат и където нашата работа може да помогне.

В следващите страници представяме най-честите трудности, които бихте могли да срещнете, когато се движите във вътрешния пазар, като сме използвали някои от успешните примери от нашата практика.

Признаване на профессионални квалификации

Пример:

Българска акушерка кандидатства за признаване на квалификацията ѝ в Обединеното кралство. Тъй като образованието ѝ било придобито преди хармонизирането на българското законодателство в тази област с правото на ЕС, тя не можела да се възползва от автоматично признаване на дипломата си, а трябвало да представи доказателства за съдържанието на своето обучение и броя на учебните часове и практика, които е преминала. Въз основа на тези данни компетентният орган на Обединеното кралство следвало да направи преценка дали тя е достатъчно квалифицирана, за да упражнява съответната професия. Появил се проблем, когато компетентният орган поискал информация относно броя на ражданията, в които е участвала в рамките на своята учебна практика. За нея било невъзможно да представи такава информация, тъй като в учебната програма бил записан брой часове практика, а не брой раждания. Компетентният орган отказвал да продължи процедурата по признаване, докато не получи въпросната информация. След намесата на СОЛВИТ той преразгледал своето решение и признал квалификацията след налагане на т. нар. компенсационни мерки.

За да може да функционира вътрешният пазар, европейското законодателство предвижда правила за признаване на професионалните квалификации на граждани, които желаят да работят на територията на държава-членка, различна от тази, в която са придобили своето образование и квалификация. Тези правила са в полза, както на работниците, наети по трудов договор, така и на самостоятелно заетите лица, които упражняват независима професионална дейност. Ако не съществуваха подобни разпоредби, гражданините трябваше да започнат своето образование отново във всяка държава-членка, в която се отиват да упражняват професионална дейност, и това би представлявало сериозно препятствие както пред свободата на движение на работници, така и пред свободата на предоставяне на услуги.

Европейското законодателство е хармонизирало изискванията за придобиване на професионална квалификация по седем професии:

- ▶ *Лекар*
- ▶ *Медицинска сестра*
- ▶ *Акушерка*
- ▶ *Лекар по дентална медицина*
- ▶ *Фармацевт*
- ▶ *Ветеринарен лекар*
- ▶ *Архитект*

Тъй като изискванията за придобиване на професионална квалификация по тези седем професии са идентични във всички държави-членки на ЕС, признаването на професионалната квалификация става автоматично, само с представяне на дипломата.

Важно за българските граждани е да знаят, че българското законодателство относно придобиване на квалификация по тези седем професии се счита за хармонизирано с европейските изисквания от датата на присъединяване на България към Европейския съюз - 1 януари 2007 г. Поради това, само граждани, които са започнали обучението си след тази дата, могат да се ползват от това автоматично признаване. За всички останали граждани остават следните други възможни начини за признаване:

- ▶ Представяне на удостоверение за съответствие, издадено от българския компетентен орган - такова удостоверение се издава, когато обучението е започнало преди датата на присъединяване, но въп-

реку това то съответства на изискванията на европейското законодателство. Представянето на удостоверение за съответствие заедно с дипломата по принцип е достатъчно за признаване на професионалната квалификация. Този начин на признаване не важи за професията архитект.

▶ Признаване на *придобити права* - този начин на признаване се прилага, когато квалификацията е придобита преди хармонизирането на обучението с европейските изисквания. В този случай не може да бъде издадено удостоверение за съответствие, но гражданинът може да се позове на придобития от него професионален опит по специалността. За да може признаването на квалификацията да стане въз основа на придобити права, лицето трябва действително и законосъобразно да е упражнявало съответната професия в непрекъснат период от три години в рамките на последните пет години преди подаването на молбата за признаване. Този начин на признаване също не може да се прилага за професията архитект.

▶ *Обща система за признаване на професионални квалификации* - този начин на признаване се прилага, когато горните три са неприложими. Това означава, че гражданинът е придобил квалификацията си преди въвеждането на европейските изисквания и също така не може да докаже, че е упражнявал действително и законосъобразно професията си в продължение на три от последните пет години. При прилагането на общата система за признаване е необходимо компетентният орган в приемащата държава да направи сравнение между съдържанието на обучението на лицето, неговия хорариум, преминатата практика и това, което се изисква според законодателството на приемащата държава. По преценка той може да наложи и т. нар. компенсационни мерки - стаж за приспособяване или изпит за правоспособност, с които да бъдат компенсирани несъответствията на преминатото обучение и практика със съответните изисквания. **Общата система се прилага и за признаване на квалификацията по всички останали професии извън изброените седем, които държавите-членки са обявили за регулирани на национално ниво.**

Пример:

Български лекар кардиолог кандидатствал за признаване на квалификацията му в Швеция. Тъй като образованието му било придобито преди хармонизирането на българското законодателство в тази област с правото на ЕС, той не можел да се възползва от автоматично признаване на дипломата. Поради това в издаденото му от българския компетентен орган удостоверение било посочено, че при признаване на квалификацията му следва да бъде приложена т. нар. Обща система (сравнение на съдържанието и броя на часовете на проведеното обучение със съществуващите изисквания в приемащата държава и евентуално налагане на компенсационни мерки). Компетентният орган в Швеция отказал да приложи Общата система и настоявал за ново удостоверение, в което да е посочено, че квалификацията му съответства на изискванията на правото на ЕС. Такова удостоверение обаче нямало как да бъде издадено. След като СОЛВИТ убедил компетентния орган в Швеция, че изискването му е в противоречие с действащата европейска директива, било издадено решение за признаване на квалификацията.

В областта на признаването на професионални квалификации гражданините най-често се сблъскват със следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ липса на отговор на молбата за признаване на професионална квалификация след изтичане на максималния четиримесечен срок от нейното подаване;
- ▶ изискване на допълнителни документи извън тези, предвидени в европейското законодателство;
- ▶ изискване за доказване на придобити права, независимо че лицето е представило удостоверение за съответствие;
- ▶ неосигуряване на условия за изпълнение на предвидена компенсационна мярка.

Достъп до образование

Пример:

Български гражданин искал да следва архитектура в Германия. Той представил дипломата си за средно образование от България, в която бил посочен профил „Изобразително изкуство“. Било му обяснено, че такава диплома му дава достъп само до хуманитарни специалности в Германия. Въпреки че той представил пълна справка за изучаваните предмети, часовете на обучение и получените оценки, както и служебна бележка от директора на гимназията, че тази диплома в България дава достъп до всички специалности във висшите училища, компетентният орган в Германия отказвал да промени становището си. След намесата на СОЛВИТ решението било преразгледано и българският гражданин получил право да изучава архитектура в Германия.

Във връзка със съществуващата в европейското законодателство обща забрана за дискриминация на гражданините на държава-членка на Европейския съюз, които се намират на територията на друга държава-членка, се извежда и принципът за равен достъп до образование. Този принцип означава, че гражданините на Европейския съюз имат право на равен достъп до образование във всички държави-членки на Европейския съюз при същите условия, както местните граждани. Това на практика означава, че към тях следва да се прилагат същите условия за достъп - критерии за подбор и учебни такси (ако в съответната държава има такива), както условията, които се прилагат към собствениите граждани на приемащата държава.

Следва да се има предвид, че под условия за достъп до образование не се разбират отпусканите стипендии, студентски кредити и други форми на финансово стимулиране за учащите. Гражданините на други държави-членки не са лишени от тези стимули, но за да имат равен достъп до тях, те трябва да докажат определена степен на интегриране в приемащата държава-членка. Най-често като доказателство за такова интегриране се приема определен период на пребиваване на територията на съответна държава. Ако този период е налице, тогава лицето може да се ползва от всички права, свързани със статута на учащ в съответната държава.

Пример:

Британска гражданка пристигнала със семейството си в България, където започнала работа. Тя поискала да запише сина си в държавно училище, но била информирана, че за да стане това, тя трябва да заплати 800 евро. Тъй като българските деца не заплащат такси за обучение, това изискване било дискриминационно. След намесата на СОЛВИТ българските власти променили действащите правила и сега децата на гражданините на държави - членки на Европейския съюз имат право на свободен достъп до училищата в рамките на задължителното образование.

Освен общото правило за забрана на дискриминацията, специални права във връзка с достъпа до образование са предвидени за работниците-мигранти и членовете на техните семейства.

Работниците-мигранти имат право на равен достъп до обучение в професионални училища и центрове за преквалификация като работниците, които са местни граждани и при същите условия като тях.

Децата на работниците-мигранти имат право на равен достъп до образование при

същите условия като местните граждани, като в техните права се включват и стипендии и другите форми на финансово стимулиране за учащите, които се предвиждат съгласно законодателството на приемащата държава.

Най-честите проблеми, които могат да възникнат във връзка с достъпа до образование и при които българският СОЛВИТ център може да помогне, са свързани с изискването за заплащане на различни видове такси за обучение, които са по-високи в сравнение с таксимите, изисквани от местните граждани.

Права в областта на заетостта

Пример:

Български гражданин, който приключи следването си във Франция, сключи договор за работа с компания от Люксембург. За целта била подадена молба за издаване на разрешение за работа, но в рамките на 8 месеца компетентната институция в Люксембург не се произнасяла с решение по молбата. След намесата на СОЛВИТ жалбоподателят получил исканото разрешение и започнал работа в Люксембург.

Гражданите на държавите - членки на Европейския съюз имат право да търсят и да започват работа на територията на всяка друга държава-членка при същите условия като местните граждани. По-конкретно те имат следните права:

■ Право да търсят работа

При ползването на това право могат да се регистрират и да ползват услугите на службите по заетостта в приемащата държава при същите условия като местните граждани. При канондатстване за работа те следва да преминат през същата процедура на подбор като местните граждани и не може да им бъде налагано изискване за владееене на езика на приемащата държава, освен ако то не е необходимо поради характера на длъжността, която трябва да бъде заета.

■ Право да работят на територията на всяка държава-членка

Във връзка с това право е важно да се знае, че в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз са предвидени т.нар. „преходни периоди“ във връзка с прилагането на свободното движение на работници. В рамките на тези преходни периоди, които могат да продължат най-много 7 години след датата на присъединяване (т.е. до 31 декември 2013 г.), държавите-членки могат да изискват от българските граждани да получат предварително разрешение за работа, за да могат да упражняват заетост на тяхната територия. Затова, преди заминаване с цел работа на територията на друга държава-членка, е важно да се провери какъв е прилаганият от нея режим спрямо българските работници.

■ Право на пребиваване

Гражданиите на Европейския съюз могат да пребивават с цел работа на територията на всяка държава-членка, като в зависимост от продължителността на пребиваването могат да бъдат разграничени няколко вида пребиваване. Когато работата е с продължителност до три месеца, не е необходимо спазването на никакви формалности и допълнителни процедури. Когато работата е с продължителност, която налага пребиваване над три месеца на територията на друга държава-членка, приемащата държава може да изиска от работника-мигрант да се регистрира. Регистрацията става с представяне на валидна лична карта или паспорт и трудов договор или удостоверение от работодателя. Важно е да се знае, че работата може да започне и преди получаването на удостоверение за регистрация. При определени условия работникът-мигрант може да получи и

право на постоянно пребиваване на територията на сържавата-членка, в която работи.

■ Право на равно третиране

Работници-мигранти и членовете на техните семейства имат право на равно третиране във връзка с достъпа до заетост, условията на труд и всички социални придобивки, които могат да улеснят интеграцията им в приемащата държава-членка. Важно е да се обрне внимание, че в понятието „социални придобивки“ се включват и социалното и медицинско подпомагане, които по принцип се предоставят от държавите само на собствените им граждани. Забранена е и т. нар. обратна дискриминация, която представлява дискриминация на собствените граждани, които губят определени права в собствената си държава поради това, че са се възползвали от правото си на свободно движение в рамките на Европейския съюз.

Пример:

Български гражданин работил като музикант в Германия в продължение на 8 години. След завръщането му в България той започнал работа в музикално училище. Неговият трудов стаж от Германия не бил признат на новото му работно място, така че той да получи допълнително възнаграждение за него, каквото получавали колегите му, които никога не били напускали страната. Тъй като това представлявало нарушение на европейското законодателство, с помощта на българския СОЛВИТ център била направена промяна на законодателството, даваща възможност работодателите да признават и трудовия стаж, придобит на територията на друга държава - членка на Европейския съюз за целите на отпускане на допълнително трудово възнаграждение за трудов стаж и професионален опит.

В областта на заетостта гражданиите най-често се сблъскват със следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ дискриминационно третиране в сравнение с работници - местни граждани по отношение на размера на възнаграждението, отпуските и гр. условия на труд;
- ▶ изискване на разрешения за работа от работници или от членовете на техните семейства, когато това не е допустимо;

- ▶ отказ от предоставяне на социални придобивки, които се предоставят на местните граждани;
- ▶ налагане на различни дискриминационни изисквания за придобиването на определени права, напр. изискване за определен период на работа, който да е придобит на територията на приемащата държава.

Права в областта на социалната сигурност

Пример:

Български студент в Австрия се нуждаел от спешна медицинска помощ. Той бил здравноосигурен в България и притежавал Европейска здравноосигурителна карта. Въпреки че представил картата си в болницата, където бил откаран, след месец получил фактура, че дължи 768 евро за предоставената му медицинска помощ и допълнително още около 40 евро за транспортирането му с линейка. След намесата на СОЛВИТ искането за плащане от страна на болницата било оттеглено.

За да се осъществи свободното движение на хора в Европейския съюз, е необходимо да бъде гарантирано на европейските граждани, че при своето движение между различните държави-членки, те няма да бъдат лишени от своите социални права. Социалната защита на лицата, които се възползват от правото на свободно движение, се осъществява чрез установения от европейското законодателство механизъм на координация на системите за социална сигурност. Този механизъм е необходим, тъй като всяка държава-членка има своя собствена социална система и е свободна да определя самостоително видовете социални обезщетения и помощи, условията, при които те се отпускаат, кръга на правоимащите лица, размерите на обезщетенията, както и размерите на осигурителните вноски.

Поради липсата на единен европейски модел, гражданиците, които се движат в Европейския съюз, се оказват подчинени на различни социално-осигурителни системи с различни правила. Така би могло да се стигне до ситуации, когато едно лице е едновременно осигурено в повече от една държава и дължи двойни осигурителни вноски или пък не е осигурено в нико една държава и в случай на настъпване на даден социален рисък ще бъде лишено от социална закрила. Именно избягването на тези ситуации е целта на механизма на координация на системите на социална сигурност. Този механизъм осигурява без проблемно преминаване на гражданиците на Европейския съюз от една към друга социално-осигурителна система, без при това те да губят придобитите до този момент права.

Пример:

Българска граждanka получавала от Франция пенсия за вдовици в продължение на години. В началото на 2007 г. обаче плащанията внезапно спрели, без да е дадено никакво обяснение от страна на френската осигурителна институция, изплащаща пенсията. Благодарение на намесата на СОЛВИТ плащанията били възстановени.

Функционирането на механизма на координация на системите за социална сигурност се осъществява чрез спазването на четири основни принципа:

■ Равно третиране

Този принцип означава, че гражданините, които са се възползвали от правото си на свободно движение и са отишли да работят в друга държава - членка на Европейския съюз, имат същите права като местните граждани и не могат да бъдат подлагани на дискриминационно третиране. Забранена е както пряката, така и непряката дискриминация. Непряка дискриминация е налице, когато една на пръв поглед неутрална норма въоди като резултат до това, че гражданините на другите държави-членки са поставени в по-неблагоприятно положение спрямо местните граждани. Като пример за непряка дискриминация може да се посочи при семейните обезщетения изискването децата да преивлизат на територията на държавата, която отнема обезщетенията. Макар това изискване да важи еднакво за местните граждани и за гражданините на други държави-членки, на практика за местните граждани ще бъде много по-лесно да го изпълнят.

■ Определяне на приложимото законодателство

За да може да се избегнат негативните последици за гражданините от възможни конфликти на законодателства във връзка с промяната на тяхната месторабота, европейското законодателство предвижда правило, че винаги към едно лице в даден период от време е приложимо законодателството само на една държава - членка на Ев-

ропейския съюз в областта на социалната сигурност. Чрез това правило се избягва опасността от двойно осигуряване, както и от липса на социална закрила. Общото правило е, че е приложимо законодателството на държавата, в която лицето упражнява трудова дейност, без значение от неговото местожителство. Съществуват и редица изключения от това правило по отношение на специфични професии, напр. моряци, дипломати, както и във връзка с командирани работници и гр. Важно е обаче да се знае, че винаги приложимото законодателство е само едно и то се определя от нормите на европейското право, а не по желание на гражданините или на техните работодатели.

■ Запазване на правата в процес на придобиване

Много законодателства на държави-членки на Европейския съюз предвиждат изискване за определен период на осигуряване, работа или пребиваване на тяхна територия, за да бъде придобито дадено право. Това означава на практика, че при преместване в друга държава, гражданинът губи натрупания до момента стаж и трябва да започне отново да го събира, за да може да ползва определени права. Именно този ефект се избягва чрез принципа на запазване на правата в процес на придобиване. Този принцип задължава държавите-членки да сумират натрупанията до момента периоди на осигуряване, работа или пребиваване от страна на лицето във всички останали държави-членки и да им придават същото значение, както на периодите, придобити на тяхната територия. По този начин гражданините на Европейския съюз запазват натрупания до момента стаж, независимо колко пъти се преместват да работят или живеят на територията на други държави от Европейския съюз.

■ Износ на обезщетения

По принцип държавите изплащат обезщетения и помощи само на своята територия. По този начин, ако човек се премести в друга държава в периода на получаване на определено обезщетение, неговото плащане ще бъде спряно и обезщетението ще бъде изгубено. Такава разпоредба би възпряла гражданиите от използване на правото на свободно движение в Европейския съюз и по тази

причина би се явила пречка за функционирането на вътрешния пазар. Именно поради това принципът на износ на обезщетения предвижда, че вече отпуснатите обезщетения следва да се изплащат на територията на всяка държава - членка на Европейския съюз. Тъй като този принцип, за разлика от горния, гарантира ползването на вече придобити права от системата за социална сигурност, той се нарича още принцип на *запазване на придобитите права*.

Пример:

Български гражданин работел в Испания. След като останал безработен, той получил обезщетение за безработица за 8 месеца. След изтичане на срока на обезщетението той подал молба за социални помощи и такива му били отпуснати за период от 6 месеца. Същите помощи обаче за испански граждани се отпускали за период от 30 месеца. След намесата и разясненията от страна на СОЛВИТ той получил помощите за същия период като местните граждани.

В областта на социалната сигурност гражданиите най-често се сблъскват със следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ липса на своевременен отговор на молба за отпускане на пенсия от друга държава;
- ▶ непризнаване на осигурителен стаж, придобит на територията на друга държава;

- ▶ изискване на заплащане на получена медицинска помощ в друга държава от лица, които са здравноосигурени;
- ▶ спиране на изплащането на обезщетения и пенсии при преместване в друга държава.

Регистрация на превозни средства и признаване на шофьорски книжки

Пример:

Нидерландски гражданин си закупил ремарке в Нидерландия, която искал да пренесе в България. Поради факта, че то било по-леко от 750 кг, регистрация в Нидерландия не била наложителна. Българските власти отказали регистрация на ремаркето в страната, поради липса на предишна регистрация, и така била създадена пречка пред свободното движение на превозни средства във вътрешния пазар на ЕС.

Благодарение на успешната намеса на българския СОЛВИТ център, българските власти помогнали на клиента да премине преглед и да получи сертификат от съответната техническа служба. Така ремаркето получило нужната регистрация, а това дало възможност да бъдат внасяни в България и други подобни ремаркета.

Благодарение на вътрешния пазар на ЕС днес е възможно да се купи превозно средство в една държава-членка и да се регистрира в друга. Процедурите за регистриране на превозно средство не са хармонизирани на ниво ЕС, което означава, че съществуват различни изисквания в националните законодателства. Държавите-членки обаче трябва да се съобразят с някои от принципите в правото на ЕС. Така например, при преместване на обичайното пребиваване в друга държава - членка на ЕС, гражданинът е свободен да регистрира колата си по местоживееще в

рамките на шест месеца. Той не би трябвало да има проблеми да регистрира колата си при условие, че следва определени процедури:

■ Типово одобрение:

Превозното средство не бива да бъде изменено съществено, най-вече по отношение на неговото предназначение (категорията). В такива случаи ще се наложи превозното средство да премине национално типово одобрение, за да може то законно да бъде пуснато в употреба в съответната държава членка.

■ Технически преглед (местове за издръжливост на пътя):

Съгласно правото на ЕС държавите-членки могат да налагат изискване за проверка на внесените моторни превозни средства, за да проверят тяхното техническо състояние. Това се случва най-вече при първата регистрация на превозно средство в дадена държава-членка. Такива проверки могат да бъдат изисквани от държавните органи, само кога-

то те са задължителни и за националните превозни средства. Условието е тези места да не бъдат по-стриктни, т.е. да не се нарушава принципът на равнопоставеност.

■ Регистрация:

Необходимо е да се спазва стриктно законодателството на ЕС в областта на превозните средства, вкл. за документите при регистрация на превозни средства.

Пример:

Български гражданин заменил своята валидна българска шофьорска книжка с немска по време на следването си в Германия. След завръщането му в България било установено, че съществуват пречки, свързани с признаването на немската му шофьорска книжка. Тъй като готовата българското законодателство не предвиждало конкретни норми в тази област, българският СОЛВИТ център с право счел, че за успешното разрешаване на този случай е необходимо приемането на нови мерки. Докато измененията в законодателството били все още в процес на подготвка, българският СОЛВИТ център спомогнал за вписването на специални разпоредби в тази област.

Шофьорските книжки, издадени в една държава-членка, се признават на територията на целия Европейски съюз, стига да не са с изтекъл срок. Въпреки това, ако гражданин на Съюза се установи в друга държава, той трябва да провери дали няма никакви допълнителни изисквания в новата страна, например по-кратки срокове на валидност. Шофьорските книжки с изтекъл срок се подновяват в държавата, в която постоянно пребивава гражданинът. В този случай той трябва да мине през същите процедури, както и гражданините на тази държава - медицински прегледи, подаване на заявления и т.н.

В областта на регистрацията на превозни средства най-често възникват следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ писка на документация или изискване за допълнителна документация за превозни средства, внесени от друга държава членка;

- ▶ регистрация на превозно средство, което е било изменено по отношение на предназначението си (категорията си).

В областта на признаването на шофьорски книжки най-често възникват следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ трудности с признаването на шофьорската книжка, която е издадена в държава-членка, различна от държавата-членка, в която пребивава гражданинът;
- ▶ трудности при издаването на дубликат или подновяването на шофьорска книжка, която е издадена в държава-членка, различна от държавата-членка, в която пребивава гражданинът.

Право на установяване и предоставяне на услуги

Пример:

Полски гражданин, дипломирал се като бояджия, в продължение на години работил в Полша в областта на вътрешния дизайн, след което се преместил в Германия, където продължил да работи по специалността си. Германските власти отказали да му издадат разрешение за две от услугите, които той искал да извърши: боядисване и лакиране.

Съгласно законодателството на ЕС, ако гражданинът докаже, че е работил три последователни години като самонаето лице и има поне тригодишно предхождащо обучение по въпросната дейност, такова разрешение трябва да му бъде издадено. Тъй като жалбоподателят изпълнявал тези условия, благодарение на СОЛВИТ германските компетентни органи издали разрешението, след като получили съответните документи, удостоверяващи изпълнението на посочените критерии.

Услугите са сърцето на вътрешния пазар. Свободата предприятията и гражданините на ЕС да предоставят услуги на територията на друга държава-членка, както и да се установяват там, е жизненоважно за работата на целия Съюз. За да се избегнат дългите,

сложни и тромави процедури при опитите да се получат или предоставят услуги в други страни от ЕС, е приема Директивата за услугите¹. Целта на директивата е да се разгърне в пълна сила вътрешният пазар посредством премахването на всички правни

¹ Съгласно директивата държавите-членки са задължени да създадат единна точка за контакт, чрез която предоставящите услуги да могат да получат цялата необходима информация и да се справят с всички административни процедури без да е необходимо да се обръщат към няколко органа. Повече информация на официалния сайт на ЕК: http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/index_bg.htm

и административни пречки пред бизнеса в областта на услугите. Опростяването на правилата ще повиши прозрачността пред предприятията и ще улесни живота на потребителите, когато искат да предоставят услуги в друга държава-членка. Ограничаване на свободата на предоставяне на услуги е допустимо, когато се засягат общественото ред и сигурност, защитата на общественото здраве и околната среда. Директивата се отнася до повечето регулирани професии (архитекти, счетоводители и гр.), строителните услуги, занаятчиите, туризма и гр., като в изключенията попадат дейности, свързани с финансови услуги, електронни комуникации и транспортни услуги, както и здравни услуги, хазартни, аудиовизуални, нотариуси и съдия-изпълнители.

■ Ползи за предприятията

Директивата изисква от държавите-членки да опростят процедурите и формалностите пред предоставящите услуги предприятия, като изисква от тях да премахнат не-

оправданите и непропорционални административни тежести и реално да улесни:

- ▶ започването на предприемаческа дейност, когато физическо или юридическо лице иска да се установи постоянно в друга държава-членка;
- ▶ презграничното предоставяне на услуги, когато предприятие иска да предоставя услуги през границите в друга държава-членка, без да се установява там.

■ Ползи за граждани

Укрепване на правата на получаващите услуги граждани и предприятия, е друг важен елемент от директивата. Благодарение на нея се премахват пречките пред използването на услуги, които се предоставят от държави, установени в друга държава-членка; премахват се дискриминационните изисквания за националност и място на установяване, предоставяне на обща информация и съдействие при правни искове.

Пример:

Германско предприятие притежавало четири яхти с германски флаг, с които били превозвани туристи до Италия. Собственикът на компанията бил глобен, защото не бил регистрирал яхтите си пред местните власти съгласно италианското законодателство. Пет месеца по-късно, след постоянни опити да получи разрешително, на собственика му било обяснено, че регистрация е възможна, само ако неговият бизнес е установлен в Италия.

СОЛВИТ Италия помогнал да бъде разяснено, че тези изисквания не са в съответствие с разпоредбите на ЕС и италианските власти трябвало да приемат регистрацията в Германската търговско-промишлена палата.

В областта на свободното предоставяне на услуги най-често възникват следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ административни пречки от страна на националната администрация пред граждани и фирмите да осъществяват временно бизнес в друга държава-членка, без да е необходимо да се регистрират или установяват трайно в нея;
- ▶ неприлагане или неправилно прилагане на принципа на недискриминация и равно третиране на територията на целия вътрешен пазар на ЕС;
- ▶ въвеждане на допълнителни (неоправдани) изисквания от една държава-членка за предоставящите услуги в друга държава-членка;
- ▶ административни пречки пред бизнеса, които нарушаат съществуването на конкурентна и прозрачна среда.

Пазарен гостъп на стоки

Пример:

Домакинствата в Дания имали право да получат правителствена субсидия от 20 000 датски крони, ако заменят старите си отопителни системи с термо-помпена система. Клиентите на шведска компания, инсталираща подобни системи в Дания, обаче не получавали тази субсидия, тъй като тя се давала само на установени в Дания компании, притежаващи датски регистрационен номер.

След намесата на СОЛВИТ датските власти променили своята практика и обявявали, че ще дават субсидии и за системи, инсталирани от фирми без датски регистрационен номер.

Свободното движение на стоки обхваща създаването на митнически съюз между държавите-членки и забрана за въвеждането на количествени ограничения и всякакви мерки, които биха имали равностоен ефект на количествени ограничения. Това означава, че са премахнати пречките пред вноса и износа и предприятията могат да превозват и продават стоки на територията на целия ЕС. Режимът на свободно движение на стоки покрива различни групи стоки, като тук спадат храните, лекарствата, козметичните продукти, моторните превозни средства, химикалите, строителните продукти, дет-

ските играчки и много други. Държавите-членки могат да въвеждат ограничителни режими за определени стоки, когато те са по причини, свързани с общественото здраве и безопасност, околната среда и в интерес на потребителите.

Различията в националните законодателства могат да възпрепятстват търговията и свободното движение на стоки. Затова на ниво ЕС има приети хармонизирани мерки за някои стоки (лекарства, превозни средства, играчки, химически вещества, медицински уреди, електронно и механично оборудване),

което позволява тези стоки да бъдат продавани на пазара на всяка държава-членка. Основен принцип на хармонизацията е въвеждането на европейски стандарт, който трябва да бъде отчетен при производството на посочените стоки.

В секторите, където няма хармонизация, се прилага принципът на взаимно признаване. Това означава, че стоките, произведени или продавани в една държава, могат да бъдат продавани в други държави-членки, ако е спазено местното законодателство.

В областта на свободното движение на стоки най-често възникват следните проблеми, при които българският СОЛВИТ център може да помогне:

- ▶ ограничение на правото на свободна търговия в рамките на целия вътрешен пазар (неоснователни търговски бариери);
- ▶ неприлагане на принципа на взаимно признаване - стоки, които са признати и допуснати до пазара на една държава-членка, да се допускат свободно и да са признати и в останалите държави-членки във вътрешния пазар.
- ▶ непризнаване (автоматично) на документите, които са издадени от администрацията или от специализирана институция на една държава-членка от администрации на другите държави-членки, освен когато става дума за основателни изключения.

Данъчно облагане

Пример:

Съгласно законодателството на ЕС някои стоки от определени страни могат да се внасят в Съюза с по-ниски тарифи от обичайните. Белгийска компания внасяла зелен фасул от Танзания през Нидерландия по тази ниска тарифа над 20 години без никакви административни проблеми. През 2004 г. когато компанията се опитала да внесе зелен фасул през летището в Брюксел, белгийските митнически служби заявили, че няма доказателство, че този фасул е с произход от Танзания, което е изискването за облагане с по-ниска тарифа.

След намесата на СОЛВИТ белгийското министерство на финансите помогнало за преразглеждане на решението на митническите власти и доставката на зелен фасул била обложена с по-ниска тарифа.²

Данъчната политика е от компетентност на отделните държави-членки. Европейският съюз няма за цел да въведе правила, уеднаквяващи съществуващите данъчни системи, а само да гарантира, че различните данъчни системи са съвместими една с друга и са в съответствие с принципите на Съюза. Затова данъчната политика на ЕС е

в подкрепа на принципите на вътрешния пазар и свободното движение на капитали. Особено внимание се обръща на данъчното облагане на предприятията, поради възможността данъците да създават препятствия пред свободното движение на стоки, услуги и капитали в рамките на вътрешния пазар на ЕС.

² Описаната история с щастлив край е пример за СОЛВИТ+ случай, когато един СОЛВИТ център работи заедно с националната администрация в същата държава-членка за разрешаването на структурен проблем.

Частично изключение от това правило е равнището на данък добавена стойност, за кое то има одобрена долна и горна граница в Европейския съюз. Наличието на такава граница е от изключително значение с оглед на осигуряване на правилното функциониране на вътрешния пазар и лоялната конкуренция.

Гражданиите на Европейския съюз могат да държат спестяванията си там, където според тях ще има най-голяма възвращаемост, като те не могат да използват това като средство за избягване на плащането на данъци. Ето защо между правителствата на държавите - членки на ЕС, с изключение на Австрия, Белгия и Люксембург, има споразумение да се обменят информация за спестяванията на чуждите граждани. Държавите, които не са страни по споразумението, налагат данък върху спестяванията, като

след това прехвърлят голяма част от парите на страната, в която спестителят живее. Анонимността на спестителя не се нарушава, защото това е крупно плащане и данъкът се плаща там, където се дължи.

В областта на данъчното облагане най-често възникват следните проблеми, при които българският СОЛВИТ център може да помогне:

- ▶ прекомерни забавления в данъчните процедури, най-вече по отношение възстановяване на ДДС и акциз във връзка с презгранични сделки.
- ▶ презгранични проблеми пред предприятията, свързани с възстановяването на платени данъци в някоя от държавите-членки на ЕС, гискриминация и двойно облагане.

Свободно движение на капитали

Пример:

На чешки гражданин, работещ и плащащ данъци в Обединеното кралство, му отказали кредит на основание, че неговото семейство не живее с него на Острова. Неговата жена живеела в Чешката република, където се грижела за тяхната дъщеря.

От СОЛВИТ Великобритания успели да убедят властите, че законодателството е в противоречие с правото на Европейския съюз и така съдействали за одобряване на издаването на кредит.

Свободното движение на капитали е една от четирите свободи във вътрешния пазар на Европейския съюз, която обезпечава съществуването на интегрирани, отворени, ефективни и конкурентни финансово пазари.

В Европейския съюз е предвидено премахването на всички ограничения върху движението на капитали и плащания, както между държавите - членки на ЕС, така и между държавите-членки и трети страни. Този принцип е пряко приложим и не е необходимо приемането на допълнителни мерки. На практика това означава, че гражданините могат да осъществяват много презгранични операции като отваряне на банкови сметки, купуване на

сялове в чужди компании, инвестиране там, където е най-изгодно икономически и закупуване на недвижимо имущество. От друга страна, фирмите могат да инвестират или да притежават други европейски компании и да вземат активно участие в тяхното управление.

Съществуват различни видове движение на капитали - преки чуждестранни инвестиции, инвестиции в недвижимо имущество (включително земя и сгради), банкови и търговски кредити, акции и облигации, лизингови договори и гр. Всички те се възползват от режима на свободно движение на капитали. За разлика от движението на капитали, което

представлява самостоятелна сделка, плащанията винаги са свързани с превеждане на парични потоци във връзка с друга сделка - например при плащането на внос на стоки, предоставянето на презгранична услуга и пр.

В областта на свободното движение на капитали предприятията най-често се сблъскват със следните проблеми, при които мрежата СОЛВИТ може да помогне:

- ▶ извършването на инвестиции в останалите държави - членки на ЕС, включително на техните капиталови пазари, пазарите за недвижимо имущество, а също така и инвестиции „на зелено“ (построяване на нови компании или производствени мощности).

- ▶ осъществяването на парични преводи без ограничения.
- ▶ прехвърлянето на пари в наличност („парикеш“) за физически лица при осъществяване на туристически или други пътувания.

Въпреки големите възможности, които предоставя свободното движение на капитали, много малка част от СОЛВИТ случаите се отнасят именно до тази свобода. Причини за това могат да се търсят в по-големите възможности, които притежават предприятията при защитаването на финансовите си интереси и търсенето на други средства за решаването на проблемите, както и предпазливостта на гражданините при извършването на презгранични финансово операции.

Вие за СОЛВИТ¹

„Благодаря Ви от сърце за всички усилия, които положихте за успешното разрешаване на нашият случай. Нямам думи, за да изразя благодарността си.“

Гражданин, имаш проблем с изплащането на обезщетението за безработица.

„Благодарим Ви от все сърце за помощта. Днес получихме съобщение, че проблемът е разрешен благодарение на Вашата намеса. Хиляди благодарности за това, че Ви има и помагате на обикновените граждани. Не знам как да опиша благодарността си. Прекланям се пред Вашата работа и всеотдайност.“

Гражданин, имаш проблем с признаването на шофьорската книжка, издадена в ЕС.

„Приемете най-искрените ми благодарности за съдействието и моля, предайте благодарностите ми на целият Ви екип работил по моят случай, както и на френските Ви колеги.“

„Благодаря Ви за огромното съдействие и помощ, които ми оказахте, за да бъде разрешен моят случай. Бих искал да споделя с вас, че получих така чаканото признаване на моята диплома след 9 месечно чакане.“

Гражданин, имаш проблем с признаването на професионалната квалификация.

Гражданин, имаш проблем с издаването на карта за постоянно пребиваване.

„Изключително много съм Ви благодарен за стопрено от Вас и да си призная без Вашата помощ не се знае до кога щях да чакам. Бъдете здрави и все така полезни на хората. Хиляди благодарности.“

Гражданин, имаш проблем с получаването на разрешение за работа.

„Изразяваме огромната си благодарност към екипа на СОЛВИТ и колегите от Националния осигурителен институт, които ни съдействаха през цялото време за намирането на бързо и прагматично решение на проблема.“

Семейство, имащи проблем с признаването на натрупан стаж в друга държава.

„Благодаря Ви за усилията и търпението. Без Вас това сигурно щеше да е поредният случай, в който някой си казва, че не си струва да се занимава, защото не вярва, че може да промени системата. Надявам се никога повече да не Ви се налага да работите с подобен случай.“

Гражданин, имаш проблем с възстановяване на дължими суми.

„Бих искала да Ви уведомя, че благодарение на Вашето любезно съдействие получих регистрация на медицинската си диплома в Испания. Щастлива съм, защото се почувствах като човек с права, който може да бъде защитен от страната си и самочувствието ми като българка нарасна. Много успехи в дейността на СОЛВИТ!“

Гражданин, имаш проблем с признаването на професионалната квалификация.

От своя страна, българският СОЛВИТ център би желал да благодари на Всички, които се обърнаха към него за съдействие, както и на контактните точки в националната администрация, които помогнаха по работата и разрешаването на случаите.

³ Цитатите са получени от гражданите и предприятията, обърнали се към българския СОЛВИТ център. Публикувани са без редакция по съдържанието им.

Български СОЛВИТ център

Администрация на Министерския съвет

Дирекция „Координация по Въпросите на Европейския съюз“

бул. „Дондуков“ № 1

София 1594

България

Факс: (+359 2) 980 77 07

Електронна поща: solvit@government.bg

Интернет сайт: <http://www.solvit.government.bg>